

זבל ערפות ושימוש להזנת בקר

(ראיון עם פרנסר)

ש. זה כשנה שאנו שומעים מדי פעם על השימוש בזבל ערפות להזנת בקר - אחת עושה נסיונות ומנסה לעניין את מוסדות החקלאות והמדע. מה הביא אותך. עיסוק בשאלה זו?

ה. הדחיפה הראשונה באה דווקא מ"המולדת הישנה". אחרי כיבוש צ'כיה על ידי ברה"מ ב-1968 באה ארצה לביקור פרופיסור מילר - מומחה להזנת בקר במיניסטריון החקלאות הצ'כית. הוא סיפר ששם מאכילים עגלים בתערובת המכילה 50% זבל ערפות + מינרלים וויטמינים. אין צורך לומר כי הדבר קסם לי מאד. איך אומרים? אפשר לעשות מזבל כסף או מכסף זבל... נודע לי כי בכפר מנחם ערכו נסיון מעשי, הם השתמשו ב-75% זבל ערפות ולא כל כך הצליחו.

החלטתי לערוך נסיון. לפני כשנתיים התחלנו להאכיל שתי קבוצות עגלים בני 7 חודשים כחצרו-בח המכילה 50% זבל ערפות. לקחנו למטרה זו זבל מבית האימון החדש ועירבבנו אותו בידיים עם התערובת. העגלים אכלו אותו בלי בעיות, קיבלו במשקל כמתוכנן, הוצאו אחרי שישה חודשים לשחיטה מבוקרת. טיב הבשר היה משביע רצון גם מבחינת היחס בשר-שומן. מהלך הנסיון ותוצאותיו פורסמו לפני שנה בעיתון המקצועי של הבוקרים "משק הבקר והחלב". זבל ערפות הוא חומר עשיר בחנקות, שהפרה הופכת אותו לחלבונים וזני באנרגיה - לכן מיעוט יחסי של שומן.

ש. מה ידוע לך על השימוש בזבל בארצות אחרות?

ה. באנגליה מחזיקים מגדלי ערפות גדולים מדי; לעיקור זבל בחווה ומוכרים את הזבל המעוקר למגדלי בקר - גם שם כל העניין התחיל רק לפני שנים מעטות. בעיתון מקצועי בארה"ב קראנו דו"ח של איכר אחד במינסוטה (צפון ארה"ב) המחטה זבל ערפות על ידי החמצה במגדל אטום ("הרבסטר") יחד עם שליש גרעינים. החוצאה - לפי הפרסומת שלו - היא טובה והתוצר הוא נקי מחיידקים. תהליך ההחמצה נמשך כחודשיים.

ש. מה האפשרויות המעשיות אצלנו?

ה. לפי ההערכה הלא בדוקה, שיש לאמת אותה נוצר על כל טונה בשר הודיים טונה זבל, ז.א. יש אצלנו מעל ל-360 טון זבל דק מהפיטום, ויחד עם המטילות מביע ל-500 טון. אין להעביר זבל בלתי מעוקר ממשק מחשש מחלות ערפות. תצורות החצרות שלנו היא 1600 עד 1800 טון לשנה, במחיר 400 ל"י הטונה. אם נוכל לחסוך אפילו 300 טון, הרי החיסכון הוא 120.000 ל"י.

ש. האם אפשר לקחת את הזבל סתם ככה, ישר מהסככות, או הוא חייב לעבור עיבוד?

ה. קודם כל דרושה ריצפת ביטון בכל סככות ההודיים, אחרת אחוז העפר הוא גדול מדי. אולם הבעיה האמיתית היא החיטוי או העיקור. אמנם לא הוכח כי מחלות יכולות לעבור לתוך הבשר או החלב מהמזון שנאכל, אבל החשש קיים, בין אם הוא מציאותי או פסיכולוגי. קיים בארץ מפעל לא גדול לעיקור זבל ערפות על ידי שריפה, ובאחרונה התחילו ב"מילובר", מכון תערובת במפרץ חיפה, להוסיף לתערובת 10% זבל מעוקר כזה. אבל אנחנו מדברים על 50% זבל.

אפשר לעקר זבל כמו שמחטאים קרקע, על ידי מחיל-ברומיד; כשסככה מתרוקנת ולפני הוצאת הזבל, מריזים את השטח בפלסטיק ומחזירים גאז, שחברת הכרום בים המלח מייצרת אותו, לשלושה ימים, אבל ספק אם מוסדות השיווק של בשר וחלב יסתפקו בחיטוי זה. כמו כן תהיה בעיה של איסום הזבל המעוקר, שיש אז להתייחס אליו כמו אל כל מזון אחר. לכן קורצת השיטה היקרה של ה"הרוסטר". כאן משמש המיגדל הן להחמצה-חיטוי והן לאיחסון; מכניסים את החומרים מלמעלה ברטיבות של 35% ומוציאים אותם מלמטה ובינתיים הם עוברים תהליך החמצה בערך תוך חודשיים.

ש. מה אומרים מוסדות המדע והכלכלה בארץ? הרי הדבר הזה אם הוא יתקבל בהיקף ארצי יכול לחסוך מיליונים של לירות ודולרים.

ה. הדבר משול למזג האויר באנגליה - כולם מדברים עליו ואיש אינו עושה דבר לשנותו. אחרי סיכום הנסיון עם עשרים העגלים לפני שנה פנינו למשרד החקלאות באמצעות מנהל המחוז בחדרה וביקשנו מימון להרחבת הנסיון על כל העגלים שלנו - כ-200. למטרה זו היתה דרושה עגלה מערבלת ומקום לאיסון הזבל - מה שעשינו לעשרים עגלים בידיים, אי אפשר לעשות בקנה-מידה גדול בלי מיכון. התענינו. היו הבטחות, אבל כלום לא הוגשם. עכשיו המשק עומד להזמין עגלת עירבול מארה"ב על חשבוננו - הפסדנו שנה וחבל. על מנת לגשת להשקעה הגדולה מיגדל ההחמצה והעיקור יש קודם להוכיח את יעילות השיטה, לא בצורת נסיון, כי אם בהיקף מסחרי.

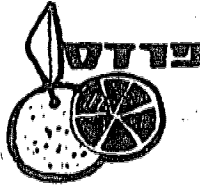
באחרונה התקשרנו, דרך וועדת המשק של מזכירות הקבוץ המאוחד, עם ד"ר חיים חגרי, מומחה להזנת הבקר בפקולטה לחקלאות ברחובות, אשר זה עתה חזר משנת השחלמות בארה"ב וגם ביקר באותה חווה במינסוטה והתרשם מן השיטה ומן התוצאות. באמצעותו אנחנו רוצים לפנות לסוכנות ולהציע לה הקמת מיגדל החמצה קטן במרום-הגולן - יש להם עדר בקר של 700 אמהות, הם מפסמים את העגלים לשחיטה, יש להם גם שני דונם סככות הודיים, ואלה נחונים טובים מאד לשימוש בזבל כחלק מהתערובת. ביקרתי שם, סיכמנו צעדים ראשונים - ונפלו הפגזים שחילד את רוב העגלים לפיטום, אבל כמובן שלא אמרנו נואש. הקמת מיגדל החמצה בגודל הדרוש להם צריך לעלות סביב ל-60 אלף לירות וד"ר חגרי מוכן להמליץ על כך בפני הסוכנות.

השוב מאד שבאיזה מקום תיעשה התחלה בקנה-מידה מסחרי. אין ספק באפשרות השימוש בזבל ערפות, כמקור חלבונים זול, פריצת דרך, ומישהו חייב להיות הראשון להעיז ללכת בה.

מ ה נ ע ש ה ב מ ש ק

מבחינה חקלאית תהיה השנה קשה ביותר. הקרה פגעה בנו יותר מאשר חשבנו בתחילה. גידולי המספוא לרפת נפגעו קשה ושטחי זריעה החורף מפגרים מאד בגידול כתוצאה מהקרה. יחד עם זאת צפויה שנה בצורה כל שמחירי המספוא יאמירו מעלה מעלה.

נסתבר לנו שנזקי הקרה בפרדס אף הם גבוהים מאשר בתחזית הראשונה וישנם כנראה שטחים שלא נוכל לקוטפם לייצוא, אם כי באופן יחסי לנעשה בארץ ובאיזור הפגיעה אצלנו קלה. כתוצאה מהנזקים הכבדים בפרדסים סובל גם בית החרושת "גת" מכמויות הפרי הנמוכות ומהאיכות הירודה של הפרי, דבר שרודאי יקשה מאד על הצלחת המפעל השנה.

פה שחמור עוד יותר זוהי עצירת הגשמים הממושכת והפגיעה הקשה ברזר- בוח המים הארציות. אם לא יחול שינוי דרסטי אנו צפויים לשנת בצורת קשה ולהקפדה בלתי רגילה של חלוקת המים והטלת קנסות כבדים על כל חריבה מן המכסה. כבר עכשיו ברור שנצטרך לבדוק מחדש את כל תוכנית הגידולים בקיץ ולהנהיג משטר היסכון בכל החומי המשק. ובהזדמנות זאת אני מבקש מהציבור ככף מעכשיו לחסוך במים ולמנוע ביזבוז והשקיעה יתר.

חחום נוסף, בו אנו נפגעים יחד עם כל בית ישראל וזה עליית המחירים הבלתי פוסקת. בזמן האחרון עלו המחירים בכל חומי המשק, דבר שנתן את אותותיו בקפיצה בלתי רגילה בהוצאות הקיום. וגם כאן אנו נקראים לפעולה מיוחדת ולמניעת ביזבוז. במשק החקלאי עלו במיוחד מחירי המזון לבעלי-החיים. אמנם מחירי התוצרת גם כן עלו, אבל לא באותו יחס.

הקטיף בפרדס בעיצומו. בזמן האחרון היגברנו את הקטיף על ידי גיוס חברים לעבודה אחרי הצהרים במיוחד על מיחנני הקטיף ועל ידי קבוצות של מתנדבים וחיללים. אנו עומדים להכניס לעבודה הקטיף גם קבוצות של שירות לאומי. עד כה קטפנו כבר כמחצית מיכול השמוטי ועד סוף מרץ עלינו לגמור את הקטיף בזן זה, ב קביל לקטיף השמטי אנחנו קוטפים כל שבוע שתיים עד שלוש משאיות של לימונים ואשכוליות ואם נצליח לסיים את זה בזמן אנו מקדים להתחיל כבר במרץ לקטוף וולנסיה, שהשנה צפוי יפול מבורך בזן זה. כתוצאה מניזקי הקרה ירד אחוז הפסילה בבחי האריזה ולכן כמויות הכרייה נמוכות השנה יחסיית וגם המחירים די גבוהים, כך שבסך הכל יש לצפות לשנה טובה בפרדס (למרות הנזקים).

א ב ו ק ד ו - עברנו את המאת סוף פרי ועוד היד נסויה. הפרי יפה, אחוזי הבררה קטנים והמחיר סביר, המצב בשטחים טוב ואנו מקווים שעכשיו עם היגבור הצוות נצליח להתגבר על כמה בעיות מקצועיות שליוו אותנו בעבר. לכן יש סיכוי שנעלה בעתיד את היכול עוד יותר.

ב מ ט ע י ט - כתוצאה ממצב האויר החם ששרר לאחרונה יש לצפות להתעוררות מוקדמת של הנ- שירים, אבל יחד עם זאת יש להניח שזו תהיה שנה טובה וזאת משני טעמים: א. השנה שעברה היחה חלשה והתפוחים הם גידול סרוגי. ב. הקרה שהיחה בתחילת החורף ורודאי השפיעה לטובה על העצים.

ב ו ד י ה - סוף סוף עולות שרב כמויות הפרחים שאנו שולחים. מזג האויר הקיצי הואיל לפחות לוורדים. הבעיה הכאובה של הורדים היא צורת העוכדים הקטן יחסית להיקף הענף. בזמן האחרון צוות זה צומצם עוד יותר כתוצאה מיציאת בנות מהעבודה וסיום עבודתו של הגרעין. בנתיים התשובה היחידה שיש לנו לבעיה זאת היא חוספת של כמה בנות מן המתנדבות.

החורף נוח לעבודה ולהכנת השטחים שנמשכת כסידרה. בימים אלה עומדים לגמור את הקילסור בכל השטחים. עצירת הגשמים מדאיגה מאד משום שעד כה עומק ההרטבה באדמה אינו מספיק. אנו מקווים שיבוא לפחות עוד גשם דעיני אחד ויציל את המצב.

כ ר ט ת. מחיר המזון עלה ב-20 עד 25% וגם מחירי השחת, הרקי- קים והקש הצפויים גבוהים מאד. יחד עם זאת עלה גם מחיר תחלב שאנו מקבלים, הוא עכשיו 60 אג' לליטר ויגיע ל-65 אג' לליטר. בחודשים דצמבר וינואר היחה חרובה תחלב קצת נמוכה, אבל עכשיו היא שוב עולה. טמף לכך גם מספר החולבות גדל והולך וחמטפנים הנדוספים מלאים כבר עד אפס מקום ובקרוב נמשיך בהגדלת הסככות והפעם לכיוון צפון.

ה ו ד י ה. בימים אלה אנו משרוקים מחזור הודים מן הסככות ליד הרפת ואותם אנו מוכרים כבר במחירים החדשים. המחזור הזה הוא מן הטובים שהיו לנו בחקופה האחרונה, הן במשקל העופות והן באחוז התמותה הנמוך. בינתיים אנחנו מצליחים לשמור על מצב בריאות סביר וזה למרות שבאיזור יש משקים במצב תפואתי גרוע.

יצחק בדר

ק נ י ת נ ע ל י י מ

עם מיזוג מתסן ההנעלה הכינקיבוצי עם המשביר המרכזי נקבע הסדר לפיו קונים חברי המשקים תמורת המחאות או פחקים, שמקבלים אצל מרכז ההנעלה במשק. לפי הסדר זה אין לקנות נעליים תמורת מזומנים כיוון שההנחה במקרה זה יותר נמוכה.

הסנדלריה

א ז ה ד ה ל ח ב ר י מ

בימים האחרונים קרה מקרה מאד מצער לאחת החברות הגדה בחדר קיצוני בשכונת "קוקורירד". נגנבו ממנה - פטיפון, רדיו ותקליטים. נעשו צעדים כדי לגלות את עקבות הגנב. אך נוסף על כך יש להחריע ולהזהיר את החברים שלא יקלו על הגנבים את מלאכתם. והמבין יבין...

בתזכירות

בישיבותיה

התחייבות הסטודנטים.

התקיים דיון מחודש בעניין החתמת הסטודנטים על התחייבות כלפי המשק בעת לימודיהם ואחר-יהם. היו עירעורים והרהורים על עצם ההחממה ועל גובה הסכום. סוכם, שדיון זה יעבור למועצה החברה לשיחה נוספת. בינתיים התקיימה השיחה במועצה החברה ובה סוכם שיש להמשיך בהחממת הלומדים. כמו כן היא החליטה שצוות מצומצם יבדוק את גובה הסכום עליו צריך לחתום, כיון שהיו חברים שנראה להם שהסכום הוא גבוה מדי. הועלתה מחשבה, שבשנה הראשונה של הלימודים לא יחתמו בכלל היות והתנועה הקיבוצית החליטה על שנת לימודים נוספת לכל הבנים וגם דעה זו תגיע לדיון נוסף.

המשך שליחותו של דוד עין-זר

נתבענו על ידי מזכירות הקיבוץ לאשר את המשך שליחותו של דוד ואוסי. בזמנו אישר המשק את השליחות לשנתיים. בינתיים הוחלט במוסדות המרכזיים ששליחות לחו"ל היא לשלש שנים לפחות. דוד ואוסי יצאו בשנה לפני שנתקבלה החלטה זאת ולכן הם מגוייסיים לשנתיים. לאחר שיחה עם נציג וועדת חו"ל סיכמה המזכירות בהתאמה בעבודתם החשובה של דוד ואוסי, שעליהם לחזור במקום במאי 1973 - באוקטובר 73, (ולא כפי שמזכירות הקיבוץ ביקשה - במאי 1974). במידה ומזכירות הקיבוץ תעמוד על דרישתה נהיה מוכנים לקבל הצעתה בתנאי שידחו את גיוסו של גיורא מגל או לא יעלו לדיון מחודש את תביעתה לגבי צבי מנבר. זאת לאור הצרכים הכלליים של המשק בכוח אדם.

ק ל י ט ה. המזכירות ממליצה בפני האסיפה לקלוט זוג חברים עמסיבות אישיות עוזבים את משק גן-שמואל. החברה היא אחות והחבר עובד בגן-שמואל בשטח הסכני. שניהם צעירים.

הכשרתה של עדנה בורב

עדנה פנתה לוועדת הכשרה בבקשה לאשר לה הכשרה של שנה וחצי. רצונה ללמוד בקורס של אחיות לשיקום חולים, שייפתח בבית-חולים מאיר. לאחר סיום הקורס היא תהיה חייבת לעבוד שם עוד כשנה וחצי בעבודה מעשית. ההכשרה עצמה לא עולה כסף. מבחינת וועדת ההכשרה שלנו תהיה הכשרה זו על חשבון מכסת הלימודים של השנה הבאה. היות והקורס מתחיל כבר השנה ראתה וועדת ההכשרה אפשרות לאשר את יציאתה עכשיו. במזכיר-רות היו התלבטויות לאור הזמן הקצר שעדנה נמצאת בבית ולאור הצרכים הגדולים כיום ובעתיד הקרוב במשק בשטחים שונים כגון: בתי-ילדים, מטבח וכדומה. לאחר דיון סוכם לאשר את ההכשרה.

הדרך במשק אייל

פנו אלינו מועדת החינוך המרכזית בדרישה ששרה קרן תקבל על עצמה את הייעוץ וההדרכה במשק אייל בגיל הרך. לשם כך שרה צריכה להחנות יום בחודש מעבודתה הרגילה. המזכירות אישרה את הבקשה, אך שרה תוכל לקבל את היום בחודש רק מסוף חודש יוני כיוון שעד אז היא מקבלת יום בחודש להשתלמות במטפלה.

נסיעה לחו"ל

אושרה לחנן פרידמן נסיעה לחו"ל למשך חודש אחד עם האנסמבל הקאמדי הישראלי. חנן צריך לצאת במרץ.

הנרי באיזור בריכת השחיה

החקיימה שיחה עם דוד וולף על מקום עבודה. המזכירות סיכמה שעל דוד לקבל את האחריות על שיפור הנוי באיזור בריכת השחיה וזאת בתקווה שעבודתו תתרחב ותישא אופי של שיפור כל איזור מחנני הספורט.

ב ל י מ ת (שיחה עם אשר גולן)

1. גמרנו את התיכנון ואנו ניגשים לביצוע של מיתקן להסרת נתז אלומיניום ותחמוצות עבור בית-חרושת "סולחם". מיתקן זה הוא פרי של מחקר ממושך אותו ביצענו במשך חצי שנה האחרונה והקמתו הנה פשוטה ביותר.
2. קיבלנו הזמנה רשמית להרכבת מיתקן ללי-טוש אלקטרו-כימי בשביל מוצרי "סולחם". מדובר בפרוייקט בסדר גודל של רבע מיליון לירות שהקמתו יימשך כשבעה חודשים. אנו עוסקים כרגע בתיכנון הפרוייקט והזמנת הציוד הבסיסי (מישרי זרם ופיקוד). מיתקן זה יהיה מצוייד בשינוע אוטומטי וגם בפיקוד אוטומטי על המערכת.

בשני הפרוייקטים האלה מדובר על אספקת תמיסות על-ידי "לימת" ועל תשלום קבוע של חמלוגים.

3. אנו מקימים כעת מיתקן אוטומטי לטיפול-שטח אלקטרו-כימי במחסים למזריקים רפואיים עבור מפעל בארגנטינה דרך חברת "איזמיל" הישראלית. תפוקת המיתקן תהיה כ-20 מיליון יחידות בשנה והוא יופעל על ידי איש אחד. הוא יופעל באופן נסיוני ב"לימת" ובמידה ויענה על הדרישות צפויות לנו לפחות שלוש הזמנות דומות.

4. חברת "אלום" של קיבוץ אלונים הזמינה אצלנו מיתקן להכנת שטח אלקטרוכימי של מוצר-יהם לקראת חימוץ אנודי. גמרנו את התיכ-נון ואנו מתחילים בבנייתו של המיתקן. גם במקרה זה חספס "לימת" באורח קבוע את הידע והחמיסות וכל אלה לאחר שהתשלום הראשון כבר שולם.

5. לאחר עבודה נסיונית ממושכת עבור "ערד-דליה" (מפעל למודדי מים) נכנסנו במו"מ על הקמת מיתקן אוטומטי עבורם. צדו מקוים שבמשך החודש הבא נקבל את הזמנתם.

6. פיתחנו תהליך חדש לליטוש גופי פליז כהכנה לציפויים אלקטרוליטיים ואנו עובדים עכשיו עם חברת "אוניטרול" במגמה לשלב את הליטוש שלנו בתהליך הייצור שלהם. יישום התהליך הזה פותח לפנינו אפשרויות רבות בעתיד.

7. בימים אלה נחתם עם התעשייה האווירית הפיתוח משותף של טיפול-שטח לפי שיטתנו בגופי "טיטניום". לאחר ניסויים ראשוניים נראה לנו ולאנשי התעשייה האווירית שנוכל לתרום בעניין זה תרומה חשובה ולכן הם מוכנים לממן את הפיתוח הזה.

8. המיתקן שהקמנו בקיבוץ אשדוה-יעקב "אלמ"ח" עובד זה חצי שנה באופן רצוף ואין ספק שמבחינה טכנולוגית הוכחנו את כושר הפיתוח שלנו. מפעל זה חייב לצמוח ולהתפתח באופן רציני כדי לקדם את בעיות החיעוש של אשדוה-יעקב.

9. במפעל "בקר" של קיבוץ גבע גמרנו את המיחקן אולם אנשי המפעל טרם פתרו את בעיות השינוע האוטומטי, אותו התחייבו לבצע בעצמם. דבר זה גורם לנו נזק מבחינות רבות ונקווה שחברי גבע יתגברו על קשייהם בהקדם.

10. המיחקן שהקמנו ב"טרמהשרפ" בנצרת פעל במשך שלושה חודשים באופן רצוף והניח את הדעת הוא טיפל בכמה מאות אלפים סכינים. לפני כח-דשנים החלטנו, יחד עם אנשי המפעל, להחליף מערכת שלמה במכונה, דבר שהיה קשור בהזמנת מתכת מיוחדת מחו"ל. בימים אלה הגיע החומר והפעלנו בהצלחה את המערכת החדשה. היות ובפרוייקט זה אנו רואים סיכוי גדול בקנה-מידה עולמי. אנו זהירים מאד עכשיו בפעולותינו. מפעל "פרמהשרפ" כבר הזמין אריות מיוחדות בצירוד הדפסה ספציפית לסכינים שלנו. תקוותנו המשותפת היא לצאת חוץ חודשיים לשרק עם המוצר החדש.

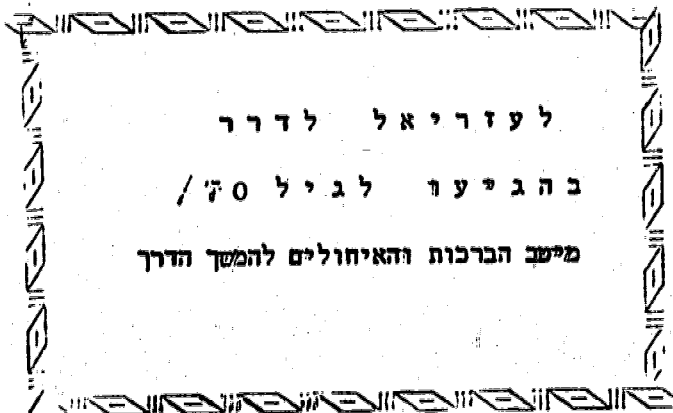
11. פעולות מיוחדות אנו מבצעים כעת באמצעות הצוות שלנו לאלקטרוניקה. חברים אלה עובדים במסגרת פיתוח וייצור של מערכת השינוע האוטומטי הקשורות לפרוייקטים שצוינו לעיל. אנו מקימים עכשיו חדר נוסף ובו נשכן את ציוד ההנדסה ואת צוות האלקטרוניקה. העובדה שעובדים כיום במסגרת "לימח" שני הנדסאים לאלקטרוניקה פותחה לפנינו אפשרויות חדשות.

12. בחחום ההנדסה עובד כיום בן-עמי זמיר רק חצי שבוע ועיריית פיטרקובסקי עסוקה באופן מלא בטרנסט. לאור כמות העבודה שלפנינו יש צורך דחוף להגדיל או להשלים צוות זה.

עוד פעולות רבות נמצאות בשלבים שונים של טיפול ולא נוכל במסגרת מצומצמת זאת לפרטן. חשוב לציין שהיקף זה של פעולות הכניס את "לימח" למצב של מחסור בהון חוזר ובאמצעים ל פיתוח כה מואץ. לאור מצב זה יזמנו ביקור של שר המסחר והתעשייה חיים בר-לב, שהחקיים בנובמבר בלימח בהשחתפתו של יצחק בן-אהרן. בביקור זה הביע השר את החרשמותו הרבה מן הנעשה במפעלנו ואף הציע תוכנית שחסייע לנו רבות בעתיד. אנו עובדים עכשיו על מי-מוש תוכנית זאת.

החגבש בלימח צוות עובדים מלוכד ויעיל אשר רואה אתגר גדול במשימתו שלפנינו. למדנו לדעת שקצב החדרת הטכנולוגיה החדשה בתעשייה הוא אטי בהרבה ממה שחשבנו בתחילת הדרך. אולם יחד עם זאת רואים אנו את האפשרויות הגדולות שמבטיח העתיד. עם קצת אורך רוח ודביקות במשימתו שלנו נוכל בוודאי להגיע להישגים גדולים.

מפי אשר גדלן

ל ע ז ר י א ל ל ד ר ר
 ב ה ג י ע ו ל ג י ל 70 /
 מ י ש ב ה ב ר כ ו ת ו ה א י ח ו ל י מ ל ה מ ש כ ה ד ר ר

אמנם קצת באיחור... אך מוטב מאוחר
 אנו מברכים את גדעון מגל עם שובו
 למשק. מאחלים לו התאקלמות מהירה בחיי
 העבודה והחברה.
 כן מאחלים לגדעון הצלחה בקבלו על עצמו
 את האחריות על הפעילות החברתית של
 המתנדבים במשק.

*** **

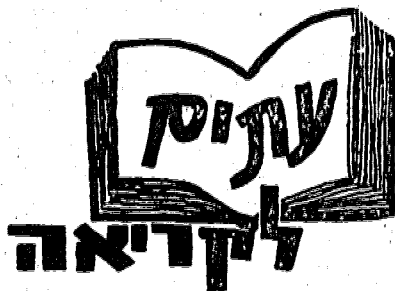
ס פ ר י ש ן

התור ל"ארץ הצבי" היה ארוך ולכן לקחתי ספר אחר של ליובה אליאב. "קפיצת הדרך". אני מודה ומתנודה - מאז שלקחתי אותו הוא הלך מיד ליד, במשפחה ובין הידידים, וכולם נהנו הנאה מרובה.

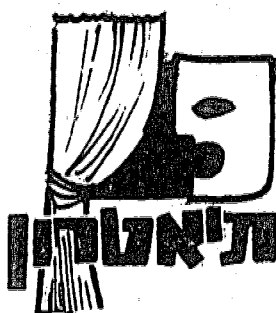
בחן המיוחד לו, בהומור ואבחנה דקה, מתאר ליובה אליאב את ימי העלייה ההמונית בשנות ה-50, ראשונה מושבי העולים בנגב, בייחוד את עבודתו בנבטים עם עולי קוצ'יק ואת הקמת חבל לכיש. הוא מתזיר אותנו אל ימי הפחונים והבדונים, ומשתף את הקורא במפעל הענק של היציאה מהמעברות של ההתיישבות החקלאית.

הוא, ליובה, בא על שכרו, כשאחד המדריכים לשעבר, בן מושב ותיק, מבקש אצלו "פרוטקציה" אל אחד ממגדלי הפרחים מבין עולי קוצ'יק.

הנאה מובטחת. לילי

המופעים התיאטרוניים ב"בית שרת"

כחקדמה תרשו לי כמה הערות על המחזאות בעולם ובארץ. למחזאות הבינ-לאומית יש כמובן השפעה רבה על התיאטרון אצלנו. בקשר לזה אפשר לציין עובדה אולי זמנית, כי תיאטרון "האבסורד" השתחק כך שאין אנו שומעים לא על מחזות חדשים שקפינטר "מסיבת יום הולדת" "הביתה" וגם לא של אלבי "מלי מפחד מירג'יניה וולף" ואחרים.

מחזות שהרתיעו את השמרנים בימינו, אך התסיסו את המחשבה התיאטרלית של אלה אשר אינם חוששים מפני

הידושים ויהיו גם דוקרניים ולהפך - חוששים מקפאון. נקוה רק שלא יארוך זמן רב, בינתיים עד כמה שאפשר להוכיח מקריאה בעתונות - עוסקים כמה מהמחזאים האלה בבימוי סרטים ואחרים בכתיבת מחזות הוך כדי בימוי.

נציג מובהק של גישה כזו אצלנו הוא ניסים אלוני אשר רוב מחזותיו נכתבו הוך בימוי כגון: "הידודה לידה" "צוענים בים"; "הכלה וצייד הפרפרים" וכו'.

ירושל די נכבדת השאיר לנו אברהם רו ז"ל אשר נפטר בגיל 34 (לפני כשנתיים בערך). באחד מהם "לא ביום ולא בלילה" מככבת השחקנית הקשישה מרים ברנשטיין כהן, ובו היא מגלמת אשה זקנה, אשר סכנה עיוורון

ארבה לה ובהיותה בבית חולים נפגשה עם צעיר, נפגע מלחמה, אשר התעורר לגמרי. היחסים ביניהם מהווים מוקד ההצגה הזו אשר אגב הופקה עכשיו כסרט ובהצלחה. המחזאי השלישי אשר אמנם עדיין לא זכה להצלחה

ניכרת, אך עושה רושם שמעלם לו דרך לבמה - הוא: ישראל אליז. ביק היתר מוזכר הכופות המחזה שלו: "שלוש נשים בצהוב". הנושא הוא תנכיי: משה, אשתו צפורה, הכושית הנפגש ואחותו מרים. המחזה אמנם

קבל כאן בארץ פרס, אך לא זכה לעלות על הבמה העברית. בינתיים תורגם לאנגלית והוצג על במות נסיוניות בחוף לארץ - בלונדון ובקליפורניה. כעת זכה לעבוד על-ידי המחבר עם במאית. שם המחזה זונה וקוצר

ל"שלוש", אך העיקר הוא לא השינוי בשם, אלא שנוסף לו ביטוי באמצעות תנועות וזה כנראה מוסיף לו מימד פולחני קדום ההולם את הנושא. המחזה מוצג כעת בחאן הירושלמי, מקום מענין לכשעצמו וממאיים

להצגות חדשניות.

ואחרון אחרון חנוך לויין, שאליו עוד נחזור הוך כדי סיפול במחזהו "חפץ".

אסקור את יתר המופעים שראינו או יותר נכון שאני ראיתי :

1. "צוואתו של כלב" - סטירה משעשעת קלילה, אך די קולעת על הכנסיה.

2. ערב מטעם ברית התנועה הקיבוצית בביצוע שחקני הקמארי. פרקי קריאה שירה ומשחק מיצירותיהם של חברי קיבוץ. ברצוני להחזיק בעיקר על פרקי המשחק שהורכבו מהמחזות וסיפורים של ע. עוז, נתן שחם ועליזה עמיר. מענין לבחון מה קרה לכל סיפור אחרי ההמתחה.

סיפורו של ע. עוז אשר כרגיל אצל הקיבוץ הוא רק רקע, מצא את ביטוי הנאות על כל פנים לא נפגם. הסיפור של נתן שחם "בחפר" עוסק כבר בבעיה ספציפית קיבוצית. הבעיה הכאובה של חבר אשר נדחה מעבודתו בגלל הביקורת ודעת הקהל עליו, מוצא שגם רעיונות שותפתו לחיי המשפחה מזדהה עם הקיבוץ נבדו.

את הסיפור במקורו אינני זוכרת כל כך טוב ולכן קשה לי להשוות.

סיפורו של עליזה עמיר "סוף סוף" או החאונה מקובץ "יש ירוק" זכה גם הוא להמתחה והוצג במופע הזה. הבה ונראה מה קרה לסיפור הזה? כזכור הבעיה בו היא גם כן ספציפית קיבוצית. מה יחסה של החברה

הקיבוצית לנהג חבר אשר נהג כמעשה "פגע וברח" האם להתעלם מזה או לאלץ את החבר להופיע לפני המשטרה ולתת את הדין על מעשהו. הדיון על זה נערך במזכירות המשק וכאן מתחוללת כביכול הדרמה. תפקידה של

הסופרת, בסיפור היה לא רק לעצב את הדיאלוגים באותה ישיבה, אלא לחדוד כאילו ברצונך לתוך מחשבותיהם ורשומיהם של הצואמים. את זאת אמנם עשה הסופרת בסיפור ולפי זה נמדד ערכו של הסיפור. בהמתחה

ואחר כך בהצגה, כל זה צריך להתבטא במשחק. כאן הכזיבה לדעתי בעיקר השחקנית שגלמה את החברה היחידה במזכירות. שרינה היא חברה מכובדת במשק, בעלת משפחה, אך מאוהבת אהבה נכזבת בנהג הנדון. ריגשותיה

המסובכים בזמן הדיון ובכלל חאור דמותה (אף תאור ידיה הסורגות מלאות המבע) לא באו לביטוי כלל במשחק של השחקנית זיבית אברמסון ועל-ידי זה פגעה לדעתי קשות ביצירה.

באותו ערב כזכור הוקראו גם שירים של משוררים חברי קיבוץ, הוצגה גם סטירה קטנה משעשעת של בנימין גל "אחד אמס לשובת החינוך" והמופע היה מהנה למדי.

המופע האחרון שראינו הוא "חפץ" של חנוך לויין. שמו של המחבר זכור לנו מ"מלכת האמבטיה" שלו אשר מימיה החילו קצף רב בארץ. הציבור ראה בסטירה זו פגיעה במדינה וההצגה הורדה מהבמה. חנוך לויין

לא נרתע והמשיך בעבודתו האמנותית וראה איזה פלא הוא זכה בפרס אמנותי אשר עמד להעניק לו הנשיא בכבודו ובעצמו. אלא שהוא סרב לקבלו בהנמקה שאינו רוצה להעמיד את הנשיא במצב מכיך.

יש אומרים כי בשני מחזותיו "חפץ" ו"יעקבי ולידנטיין" (שטרם ראינו) מושפע לויין מקפקא (ומי לא?) ובעיקר מסיפורו "המסטרפוזזה" (הבלגול) "ברגור סמטא קם בוקר אחד והנהג נהפך למק"ן... כך מתחיל סיפורו של קפקא. מכאן מתחילה פרשת סבלותיו של ג. סמטא בעל היצונות המקק ונשמת האדם בו, פרשת יחסיו עם החברה האנושית ובעיקר עם בני משפחתו. כמובן שהסיפור הוא סמלי ורוצה להדגיש את רגשי המתיחות של גבורו בעל הנפש הרגישה ולהפך מדגשת קשיחותה של החברה ובעיקר אכזריותו של האב (רשע ביוגרפי ידוע) הסיפור הוא רב עצמה אך הבה נראה מה בינו ובין יצירתו של ח. לויין.

בזמן ההצגה שאל אותי חבר אם אני הייתי מעניקה פרס לחנוך לויץ בעד ההצגה הזאת. השאלה נשאלה כמובן מתוך הרגשה אכזבה.

ובכן - אגב ח. לויץ לא קיבל את הפרס עבור ההצגה הזאת דווקא, אלא עבור כמה מחזות. כמובן שאנו יכולים להתייחס רק לזו שראינו, ובכן מה ראינו?

ראינו קודם כל סאטירה. חשוב מאוד במקרה זה לציין את הנאור את הסוג. זאת אומרת מחזה ביקורת עד להצלמה. מה עשה כאן ח. לויץ, הוא הוציא יצר אחד שלנו, יצר ההתנשאות. הרצון להשפיל את הזולת והציג אותו במערומיו. קשה לומר אם להיות כנה שיצר כזה אינו קיים בנו ובפרט בחברה הישראלית של היום (ולא הייתי מוציאה את עצמנו מכלל זה). אלא שבדרך כלל אנו לובשים מסוזה. איך אנו מחלכים ערומים עם היצרים שלנו. ומה עוד, אנו מורכבים יותר. אך ח. לויץ מצא לו סוג ספרותי המכונה סאטירה שבו המורכבות אינה מחייבת. הוא רצה להצליף בנו ועשה זאת בכשרון לדעתי. ומי שאומר המשחק היה טוב, המחזה קלוש, איך לו על מה לסמוך. האם קרא משהוא את הטקסט? את המחזה המודרני אפשר לשפוט רק לפי ההצגה ולכן מעדיפים מחזאים מסוימים לביים בעצמם את מחזותיהם. האם עשתה הנהלת "בית שרת" נכון בהזמנה את ההצגה הזאת? אני סבורה שכן. איך אפשרות אחרת בסיטואציה הזאת אלא לסמוך על הביקורת וזו היתה טובה פרט לרשימתו של יורם קניוק בחוספת דבר שאינה רלוונטית לדעתי, כי היא כתובה בחוסר רצינות ובחוסר ביסוס. תוספת מצוירת אינה מחייבת. כתיבה רצינית ולכן כדאי לא לסמוך מדי על הביקורות שם אם כי לפעמים ישנן בהן גם רשימות טובות.

הציבור הרחב בדרך כלל נהנה יותר כאשר מציגים לנו את האדם בכל הדרו, כבודו, גבור, אציל רוח וכו'. ולא את התכונות השליליות וגם בצורה מרוסנת ונפרזת כפי שזה מופיע בהצגות מסוג זה. אך איך אנו יכולים לדרוש מהאמן שיחמיא ויחניף לנו, אלא שיביע את האמת שלו. אנו הצופים צריכים רק לבחון אם יש באמת הזאת גם משהו מהאמת הכללית.

"חפץ" האיש כשמו כן הוא יחס של האנשים הסובבים אותו הוא כאל חפץ ולא אדם. הוא מנסה להתקומם אך ללא הועיל. אמנון מסקיץ הוסיף לו מימד טראגי בודאי לא בניגוד לטקסט. כאן אולי אפשר לראות איזה השפעה של הסיפור ה"בלגול" על חנוך לויץ. שם אדם - מקץ - כאן אדם - חפץ.

בסיכום אינני רואה כח. לויץ קפא שני, אך ב"חפץ" סאטירה מוצלחת ותו-לא.

קלרה המאירי

*** **

ש ב י ת ה ב ק י ב ו ז / מחוך עלון "אלונים"

באחד הבקרים "הבהירים והקרירים" האלה פגשתי את ידידי הצעיר ק' צועד על שביל משבילי המשק. מה שלומך? - שאלתי ... שוב. אני שובת! - ענה קצרת.

- שובת? מה פתאום? ממתי יש שביתוח בקיבוץ? ... מאתמול. אחס, הותיקים, לא מבינים שצריך גם לחדש משהו בקיבוץ הזה. הודעתי בערב בסידור שהיום אני שובת וזהו זה.

- אבל מדוע? ממה נפגעת? ... מכלום לא נפגעת! אבל מי אמר שחייבים להפגע משהו כדי לשבות? פשוט נמאס לי לא לשבות כשכולם שובתים, כל העירונים האלה. הרי מי לא שבת בזמן האחרון בארץ הזאת? עובדי החברה יבשתית, ימית ואווירית, עובדי הדואר והטלויזיה, עובדי החשמל והמים ועוד מזל שאת האויר לנשימה לא מספקת איזו חברה...! אז שידעו להם שגם אני, חבר קיבוץ פשוט, היוצר מזון ומטבע חוץ כל השנה, יכול לשבות, ועוד איך!

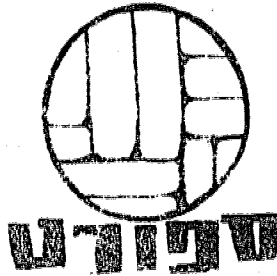
- נו, אז אני מביין שעכשיו אחת מרוצה. ... איפה? אל תשאל אילו צרות יש לי מאז הודעת השביתה. חרי נהפך למקום מפגש לכל פעילי הקיבוץ. ראשון הגיע המזכיר שהסביר לי שהקיבוץ הוא שלי ואם אשבות, אשבות נגד עצמי! זה אי-אפשר, אמר הוא. עובדה! - אמרתי לו. אחריו בא רכז העבודה שהציע לי עבודה קלה ומעניינת, למשל, לספר בדיחות בסות לעגבניות החורפיות שיסמיקו... אבל אמרתי לו שאח כל הבדיחות שאני מכיר כבר אין עמם לספר... אחריו באה רכזת ועדת הבריאות שהציעה לי בדיקה פסיכית דחופה נוסף לגבס על שתי הידיים.

לאחר שסרבתי, בא בריצה נציג ועדת החברים והציע לי להמיר את השביתה בנופש בנתניה. אמר ששם עכשיו נעים מאוד בחורף, כל גבר כמוני ממש יפנקו... אחריו באו מועדת ההשכלה והציעו לי לימודים, ומהועדה לחברים בודדים הגיע אחד עם בחורה לא מוכרת לי והציע לי להתחתן מיד.

זה היה השיא וברחתי מהחדר. ומאז אני מטייל. הרי זה נורא! אי אפשר לשבות בשקט בקיבוץ הזה.

שבת שלום

הסניף שלנו בפעילות
(המשך מעלון הקודם)

ד כ י ב ה ע ל ס י מ . ספורט זה אמנם עוד לא מוכר ב"הפועל" וגם לא בהתאחדות לספורט. אבל אצלנו זהו בהחלט ענף ייצוגי - מספר דוכנים כמו - יורם בן-משה, ניסן יוסף-חי ורונית בירן - שייכים לצמרת הדוכנים בארץ. אין לזלזל בהישגיהם - יש כבר הרבה גביעים - והיום יותר ממאה משקים ומושבני עובדים עוסקים ברכיבה כספורט. חבל שטרם הגענו לרמה השווה לארצות אחרות. בכל אופן גבעת-חיים מיוצגת גם כאן יפה.

ק ל י ע ה . זהו השטח היחידי בו שורר אצלנו משבר חמור. הענף היה מרוכז קודם בגבעת-חיים האיחוד ולקבוצה היחה רמה טובה ואף הגיעה לאליפות בהתישבות העובדת וגם לאליפות המחוז. זה יותר משנה שאין פעילות. אנו מנסים לחדש את האימונים ובמקרה ויימצא מקום מתאים במשק נקים גם כאן מטרוח לרובה אורז.

הפעולה העממית. ציינתי ברשימתי הקודמת את הפעילות ב ט נ י ס . ישנם הרבה חברים וילדים בכל הגילים המשחקים להנאתם. לא אגזים אם אומר שכחמישים חברים משתתפים עתה במשחקים. נחוץ לנו מאמן כי כל אחד צריך להתחיל וללמוד קודם אצל מורה. עליו לקבל כמה שיעורים כדי להגיע לרמה מינימלית שיוכל להנות מן המשחק.

ט נ י-ק ט . יוסף הוכמן הפעיל את המשחק החדש הזה שהרבה יותר קל לביצוע מאשר טניס רגיל והנה זה פלא - כבר קראים קרוב ל-20 חברות וחברים משחקים במגרש. בחקוזה שהם נהנים ממשחקם אנו נותנים להם את כל העזרה האירגונית והכספית.

ה ת ע מ ל ר ת . אין מילים בפני כדי להעריך את פעולתה של מיכל אסף. היא מקיימת התעמלות בשבע קבוצות של חברות בכל הגילים ובקבוצה אחת של חברים. כל קבוצה מונה מעל עשר חברות וקבוצה מסוימת אפילו מעל עשרים חברות. אני כעת די מעודכן ויודע על הנעשה במשקים פעילות-חם בשטח חרבות הגוף. בחשודאה אתם מצבנו בשטח זה שפיר.

לסיכום אני רוצה לציין שגבעת-חיים מגיעה לאחוזים רציניים של השתתפות חברות וחברים בפעילות חרבות הגוף ועל כך גאווה. מן הצד השני אני רואה לפני גם את המחדלים. למשל - הרבה בנים ובנות אחרי שירדחם כצבא, בנים ובנות שעברו אלינו ממשקים אחרים, משפחות צעירות שזה מקרוב באו אלינו - כל אלה טרם השלבו בפעילות ספורטיבית כלשהי. אנו מקוים שבמשך הזמן גם הם יטלו חלק אקטיבי בשטחי הספורט השונים להנאתם ולבריאותם.

תוכניות לזמן הקרוב בהחלת אפריל יתקיים בגבעת-חיים איחוד מחנה אימונים של קבוצת כדורמים מהעיר בוכים בגרמניה ובמסגרת זו ישחקו נגד קבוצת הכדורמים שלנו. אגב, בשבת שעברה כבשה קבוצתנו שני את אליפות החורף בכדורמים.

באוחו זמן בערך חבקר בארץ נבחרת שווייצרית בהיאבקות חופשית. בתוכניתנו להביא את הקבוצה אלינו והיא תתחרה נגד המתאבקים שלנו. נשתדל לחזק לקראת זה את הרכב קבוצתנו.

בעיותינו העיקריות - א. אירגון. חסרים לנו באופן כדורני חברים המוכנים ליטול על עצמם חפיקים אירגוניים בשטח הספורט. למעשה יש צורך בשני אנשים לאירגון כל ענף ספורט. אנו שמחים אם יש לנו אדם פעיל אחד בכל ענף. ב. כסף. התקציב שלנו מסתכם בעשרת אלפים לירות לכל משק. זהו סכום אפסי. דק למאמנים אנו צריכים לשלם קרוב ל-30,000 ל"י בשנה. אנו טרם יודעים מה יהיו מימדי הגרעון, אך ברור דבר אחד שגרעון יהיה. עד כאן הצלחנו לאזן במידת מה את התקציב בעזרת ההתאחדות לכדורגל עקב עליית קבוצתנו לליגה א'. אחד המרכיבים החשובים בתקציב הוא גיוס חברים. בשטח זה הצלחנו מאד.

מ י ת ק נ י מ . מיתקני הספורט אצלנו נשארו בלי אבא. אין אדם המטפל בהם וההזנחה והליכלוך מהרידים. כמו בשאלת התקציב גם בשאלת המיתקנים אנו מוכרחים לשנות את גישתנו. זה שנים שלא רק שלא הוספנו מיתקנים אלא שכל תיקון ושיפוץ נדחה ולא בוצע. כך למשל - התאורה במיגרשי הטניס - צורת החשמלאית שלנו - והוא עכשיו לא כל כך קטן - חושב כנראה שזה לא שייך לו.

הבעיה העיקרית היא שיפוץ אולם "הפועל". האולם שירח את המשק במשך שנים בכל הצרכים יותר כאולם להתכנסויות מאשר לצורכי הספורט. עכשיו כאשר בית שרת מספר את כל הדרישות התרבותיות והחברתיות אנו מצוים להחזיר את אולם "הפועל" לתפקידו. צריך לדעת שעם הילודה הגדולה בריכת השחיה על מיתקניה בשום אופן אינה מספיקה ואולם הספורט בצורתו היום לא ניתן לשימוש. דרשנו לדון במזכירות בשיפוץ האולם חוך ידיעה שנוכל לקבל עזרה רצינית ממסדות הספורט הארציים. אנו מקוים לתמיכה ציבורית רחבה לבקשתנו זו.

יוסף כרמון